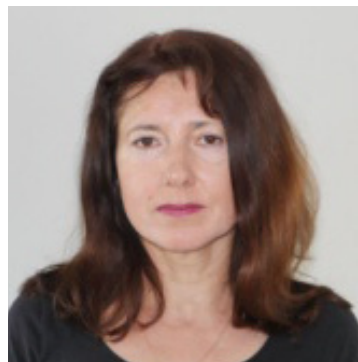

BIBLIOTECA – SERVICIILE DE INFORMARE VERSUS FENOMENUL GOOGLE

Genoveva-Irina BULICHE,
Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași

Rezumat: *Articolul se referă la provocările impuse de noile tehnologii de informare în biblioteci. Motoarele de căutare ajută la regăsirea informațiilor, dar nu evaluează calitatea materialelor din lista de rezultate. Dezvoltarea continuă a aplicațiilor web, care devin tot mai inteligente, interacționând cu utilizatorii asemenea unor inteligențe artificiale, va impune bibliotecilor dezvoltarea și distribuirea de produse și servicii de informare în moduri esențialmente noi.*

Cuvinte-cheie: *Internet, Google, motoare de căutare, servicii de informare, suprainformare*

Abstract: *The article discusses the challenges posed by new information technologies in libraries. Search engine helps to find information, but it doesn't evaluate the quality of materials in the result list and their meaningfulness. The continuing development of web applications, which become increasingly intelligent and interact with the users the same way as artificial intelligence does, requires from the libraries to develop and distribute information products and services substantially in a new way.*

Keywords: *Internet, Google, search engine, information services, information overload*

Contextul informațional mondial, coroborat cu evoluția fără precedent a mijloacelor informatice, au determinat o transformare a vieții economice, a vieții sociale implicit o transformare culturală, de mentalitate și nu în ultimul rând a vieții cotidiene a fiecărui individ.

Relația societate-informație este indisolubilă. Schimbul de informații reprezintă o categorie esențială în existența societății, o realitate care definește societatea în relație cu toate componentele.

Particularitățile informației sunt strâns legate de caracterul său imaterial: ea se multiplică fără a se epuiza, se transmite de la un individ la altul, se reproduce, devine un bun public și își pierde parțial valoarea

prin redistribuirea conținutului. Tehnologiile informației și comunicării, prin noul context informațional și de comunicare pe care îl produc și îl impun, relativizează noțiunile de spațiu și timp, adună indivizi și comunități într-un spațiu unitar global, spațiu în care fiecare dintre noi trebuie să-și dezvolte strategii de adaptare, informare și comunicare prin asimilarea de cunoștințe și competențe specifice.

Internetul, mai precis evoluția sa, a adus – ca o consecință directă – fenomenul de globalizare care nu mai reprezintă o noutate, însă viteza cu care își propagă fluxurile, din ce în ce mai puțin materiale, ridică numeroase probleme de adaptare în structurile infodocumentare, cu precădere în biblioteci.

Internetul de ieri, reprezentat de căutări de informații pe net și afișări, devine un loc în care cunoștințele, resursele și puterea de calcul a computerelor, aparținând miliardelor de oameni se reunesc, formând o forță colectivă compactă. Web-ul nu mai înseamnă a naviga sau a citi, a asculta sau a privi pasiv; înseamnă colaborare, împărtășire, socializare și mai mult decât orice, creare în cadrul unor comunități conectate în mod liber.

Accesul fiecăruia la informațiile tuturor – unul din principiile UNESCO formulat în urmă cu mai bine de 50 de ani – este readus în actualitate și posibil în prezent, grație creării unei instrumentații adecvate stocării, regăsirii și diseminării informației. Accesul Deschis este o mișcare ce se manifestă la nivel mondial, care sprijină circulația liberă, deschisă a informațiilor și ideilor.

De la lansarea sa oficială în anul 1998 și până în prezent, Google – care nu mai este un simplu motor de căutare – a dezvoltat, încorporat și disponibilizat o multitudine de produse, servicii și aplicații integrate platformei proprii, promovând accesul liber la informații și libertatea de exprimare, motiv pentru care nu elimină conținut din rezultatele căutării.

Motoarele de căutare ajută la regăsirea informațiilor de pe internet, dar nu evaluează calitatea materialelor din lista de rezultate. Bibliotecarii și alți specialiști în informații facilitează identificarea resurselor web de încredere și de foarte bună calitate.

Bibliotecile pun la dispoziția utilizatorilor surse de informare evaluate, selectate și organizate, încercând să ofere o alternativă calitativă pentru regăsirea informațiilor prin intermediul motoarelor de căutare.

În cazul documentării într-o bibliotecă, toate materialele sunt evaluate într-un fel sau altul. Cărțile, publicațiile periodice și alte documente de bibliotecă trec prin proceduri editoriale, care stabilesc dacă o anumită lucrare ar trebui sau nu să fie publicată. După publicare, lucrarea trebuie aprobată de personalul departamentului responsabil cu achizițiile pentru a putea fi inclusă în colecțiile bibliotecii.

Pare paradoxal, dar suprainformarea

este principala barieră a informării.

Dezinformarea este generată de omisiune și adaos, de fenomenul de suprainformare – așa-numita obezitate informațională. Saturarea provocată de supraexpunerea la informație și cantitatea imensă de informații incorect înțeleasă, asimilată și digerată descurajează interesul, deturneză atenția, demobilizează energiile. Prețul pe care trebuie să îl plătim poate fi exorbitant, chiar dacă îmbracă forme difuz conceptuale: alienare, manipulare, prăpastie cognitivă. În tot acest timp, sociologii măsoară și cântăresc fenomenul, studiază efectele, deduc anumite reguli și trag semnale de alarmă.

Problema evaluării informației a căpătat o amploare fără precedent în universul virtual datorită gradului de autonomie al utilizatorului, a capacității sau incapacității acestuia de orientare, de identificare și de calificare a universului informațional pe Internet, în încercarea de a evita capcanele și pericolele diverselor infopoluări și supraîncărcări specifice mediului online. În acest proces complex, rolul bibliotecarilor de referințe este major. A identifica și a califica un tip de informație nu este o simplă improvizare de moment, este un demers care presupune cunoaștere, deprindere și abilitate în a folosi tehnica muncii intelectuale, respectiv competențele tehnologice, competențele informaționale, îndeosebi cele care vizează aspectele evaluative.

Pentru evaluarea documentelor de pe internet este necesar să răspundem la următoarele întrebări:

- Autorul articolului este identificat clar?
- Dacă este identificat, este specialist în domeniul respectiv?
- Dacă autorul nu este expert, opiniile sale pot fi acceptate ca fiind obiective și imparțiale?
- Dacă autorul nu este identificat, organizația care îl susține poate fi localizată?
- Organizația care îl susține este cunoscută ca fiind specializată și obiectivă?
- Documentul include data copyrightului, data publicării sau data ultimei revizuirii?
- Dacă este prezentată o dată, documentul este destul de recent?

Pentru a-și îndeplini menirea, bibliotecile trebuie să se preocupe de elaborarea și

punerea în aplicare a noilor modele de organizare a informației; să stabilească și să furnizeze criteriile de regăsire a informației (criteriile derivate din analiza comunității deservite, din misiunea și obiectivele bibliotecii, din cunoașterea modalităților și formelor de construcție și comunicare a informației); să asigure selectivitatea în regăsirea informației (decurge din stabilirea criteriilor, o particularizare a acestora în funcție de solicitarea expresă a utilizatorului, modele de selectivitate care țin de situații informative contextuale); elaborarea de produse și servicii de informare electronice accesibile prin Internet; dezvoltarea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul Științelor Informării și Comunicării.

Web 3.0 – web-ul semantic - este a treia generație de servicii de internet pentru site-uri și aplicații, care va marca o schimbare fundamentală în modul în care dezvoltatorii creează site-urile, dar,

mai important, în modul în care oamenii interacționează cu acele site-uri web. Oamenii de știință și experții în comunicare digitală consideră că această nouă paradigmă în interacțiunea web va face viața oamenilor în online mai ușoară și mai intuitivă. Acest lucru se va întâmpla pe măsură ce aplicațiile devin mai inteligente și vor avea funcții de căutare mai bune care le oferă utilizatorilor exact ceea ce caută, interacționând cu aceștia asemenea unei inteligențe artificiale, care înțelege contextul mai degrabă decât doar compararea cuvintelor cheie, așa cum se întâmplă în prezent.

În acest context, dezvoltarea fără precedent a internetului va avea un impact major asupra comportamentului utilizatorilor și asupra celor care gestionează informația, în complexitatea sa, impunând dezvoltarea și distribuirea de produse și servicii de informare în moduri esențialmente noi.

Referințe bibliografice:

1. LUCAS, Stephen E. Arta de a vorbi în public. Iași: Polirom, 2014 [online]. [citată 14 aprilie 2020]. Disponibil: <https://books.google.ro/books?id=pCqTDwAAQBAJ&pg=PT1&dq=arta+de+a+vorbi+in+public+lucas+pdf&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwjmsdiBn-zoAhXEysQBHb-3BqwQ6AEIJzAA#v=onepage&q=arta%20de%20a%20vorbi%20in%20public%20lucas%20pdf&f=false>
2. MAN, Raluca. Resursele electronice și bibliotecarul de referințe versus fenomenul Google [online]. [citată 13 aprilie 2020]. Disponibil: <https://www.kosson.ro/know-how/616-resurse-electronice-biblioteca-referinte>
3. NEAGU, Lidia. Web 3.0. Cum poate fi schimbat internetul pentru a fi un serviciu mai bun?. *Economica.net* [online]. [citată 14 aprilie 2020]. Disponibil: https://www.economica.net/web-3-0-cum-poate-fi-schimbat-internetul-pentru-a-fi-mai-bun_175376.html
4. TÂRZIMAN, Elena. Biblioteca în era digitală – provocări, mutații perspective.[online]. [citată 14 aprilie 2020]. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A19382/pdf>